Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 224.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

PIĄTEK 1 Pazdziernika 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzn i różne uwagi
	6''	27'' 5''' 834	+ 5, 0	2, 94	PPn. Zachodni słaby	Pochmurno	W nocy Deszcz.
29	2	6, 327	+ 9, 8	3. 46	WPł. Wschodni ,,	,,	Deszcz
	10	6, 167	+ 5, 6	3. 03	Wschodni ,,	Pochmurno	,,

Wiadomości krajowe.

— *Praga* 21 *Września.* —

(Z Dostrzegacza Austr.) Na dniu 17 m. b. po raz pierwszy korrespondowano elektryczno-magnetycznym telegrafem między Wiedniem a Pragą. Pytanie z Pragi do Wiednia było: „Ile tam bateryi użyto? Odpowiedź: Trzy. Polecono daléj, aby jednę bateryą nieczynną zostawić. Odp. Stało się. Pyt. Jakie są teraz oznaki? Odp. Bardzo wyraźne. Więc i na przyszłość dwie tylko baterye mają być użyte.“ Wypadek zatém był nadspodziewanie pomyślny. Do téj korrespondencyi między Pragą a Wiedniem, czyli tam i na powrót 122 mil, potrzebowano prawie tyle czasu, ile napisanie tejże wymagało.

ADMINISTRACYA OGÓLNEGO ZAKŁADU OPATRZENIA

połączonego z pierwszą Austryacką Kassą Oszczędności w Wiedniu

die mit der Oesterreichischen Spar-Cassa vereinigte Allgemeine Versorgungs-Anstalt.

Pragnąc obecnie swe dobroczynne skutki i do tutejszych rozciągnąć mieszkańców, postanowiła w Mieście Krakowie ustanowić Kommandytę, zaprosiwszy na jéj Kuratorów stósownie do istniejących przepisów

JJWW. Xiędza Prałata Franciszka Stachowskiego.

„ „ Senatora Wiktora Kopf.

„ „ Piotra Bartynowskiego Prezesa Sądu Wyższego.

„ „ Wojciecha Mayera Prezesa Tryb.

„ „ Karola Treutlera Obywatela.

Podpisany dom handlowy, zaufaniem rzeczonego Zakładu zaszczycony, przyjąwszy na siebie z dozwoleniem Władz miejscowych obowiązki kommandyty, zawiadamia niniejszém szanownych Obywateli i Mieszkańców tutejszych iż Bióro Kommandyty Ogólnego Zakładu Opatrzenia połączonego z pierwszą Austryacką Kassą oszczędności, otwartém zostaje w Krakowie w domu pod L. 452 w Rynku Głównym przy ulicy Sławkowskiéj, w którym przyjmowane będą zlecenia i załatwiane wszelkie czynności tegoż Zakładu dotyczące, jak niemniéj udzielane zostaną objaśnienia o celu i toku całéj téj Instytucyi.

Kraków dnia 13 Września 1847 r.

(2r.) Antoni *Hoelzel.*

Uroczyste otwarcie kolei żelaznéj Krakowskiéj; odłożone jeszcze zostaje do kilku dni. Publiczność o dniu i godzinie takowego otwarcia, pewnie będzie naprzód uwiadomioną. —

Dziś są tu spodziewani z Berlina państwo Brue, pierwsi solotancerze wielkiego teatru królewskiego opery, w Berlinie znani z niepospolitéj sławy, na sześć występów w teatrze tutejszym zamówieni. Kto widział panią Brue tańczącą Ondinę, Krakowiankę, Polkę i t. p. ten tylko może powiedziéć, że śliczna ta Sylfida nie ustępująca w niczém sławnéj Fanny Elsler Cerito i t. p. niespodzianą gotuje rozkosz dla Krakowian. — Pierwszy występ państwa Brue nastąpi w niedzielę lub gdyby się spóźnili we wtorek.—Przyjemność tę wyjednał scenie naszéj Reżysser teatru pan Pfeiffer za bytnością swoją w Berlinie w zeszłym miesiącu, że potrafił zachęcić państwa Brue do téj małéj exkursyi, którą kolej żelazna częstszą teraz czynić będzie dla zagranicznych śpiewaków i tancerzy.

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż* 23 *Września.* —

Nowsze wiadomości z Algieru potwierdzają klęskę obu pokoleń Beni Amer i Achem, tudzież nadużycia i kradzieże grosza publicznego w administracyi algierskiéj. Sam *Journal des Débats* mówiąc o tém dodaje: „Nieodżałowaną jest rzeczą, że o tém wcześniéj nie wiedziano, aby złemu zaradzić, nim się

tak dalece zakorzeniło.“ Nowe te odkrycia z poprzedniemi tego rodzaju nadużyciami, jakie się w krótkim czasie w saméj Francyi pojawiły, sprawiły w opinii publicznéj najniekorzystniejsze wrażenie i dały pochop licznym i znakomitym pisarzom i publicystom do pisania dzieł, które w narodzie upowszechniają przekonanie o. potrzebie ogólnéj zmiany wszystkich stosunków społecznych, które uważają za zużyte i nie mogące dłużéj służyć za podstawę do towarzyskiego bytu. Przy téj sposobności odnawiają pamięć poprzedniéj rewolucyi i usposobiają ducha ludu do owych krwawych i gwałtownych czynów. A że charakter narodu francuzkiego jest z natury burzliwy i skory do wykonania powyższych pomysłów, trudno więc przewidzieć, do czego to wszystko doprowadzi przy coraz wzrastającéj oppozycyi przeciw rządowi, który swoje znaczenie pod moralnym względem widocznie utraca.

— *Dnia* 17 *Września* —

Pan Broussais żywo prowadzi instrukcyę przeciw pannie Luzy Desportes. Wezwano przed tego sędziego wielu świadków, którzy już wprzód zeznania swe złożyli przed kanclerzem izby parów, xięciem Pasquier. Z badania panny Desportes, które trwało godzin pięć, dziś dowiadujemy się niektórych szczegółów. Jak dawniéj przed kanclerzem tak i teraz dowodziła ona, że jest zupełnie niewinną. Otrzymała ona niespodziewany dowód sympatyi i przywiązania. Najwyższa władza sądowa pozwoliła wręczyć jéj list do niéj napisany przez jednę z młodych dam, któréj wychowaniem w Anglii kierowała. Dama ta dowiedziała się z pism publicznych, w jakiém położeniu znajduje się jéj dawna guwernantka i dla tego chciała dać jéj dowód sympatyi, w liście pełnym wyrażeń nader przyjaznych a pannie Desportes wielki honor przynoszących. Gdy panna Desportes otrzymała ów list, poznała zaraz z adresu rękę osoby, ucałowała kopertę i przycisnęła do serca, objawiając swe uczucia w wyrazach największéj wdzięczności. Odpowiedziała natychmiast długim listem, którego napisanie całą noc jéj zabrało. List ten przesłanym będzie za pośrednictwem posła angielskiego.

Dziennik *Oceanie*, wychodzący w Brest, ogłasza niektóre szczegóły o téj excentrycznéj królowéj Pomare, któréj kaprysów wszyscy słuchają z bojaźni, by jéj znowu nie spodobało się oddalić: — Okoliczność bardzo drobiazgowa, wzięcie fortyfikacyi uważanéj za niezdobytą, spowodowało pogodzenie się królowéj z władzami francuzkiemi. Ta twierdza zwie się Fatawa i jest kluczem wyspy; trzy razy już napróżno do niéj szturmowano. Pewnego dnia staje komendant stacyi przed gubernatorem i oświadcza, że weźmie twierdzę, jeżeli mu dadzą 40 ludzi odważnych. Wezwano żołnierzy na ochotnika i przeszło 40 stanęło, jakkolwiek waleczny dowódzca oświadczył, że z 40 może 3 nie wróci. Waleczni żołnierze zrzucają suknie, by mieć więcéj swobody w ruchach, okrążają górę pod przewodnictwem krajowca, przybywają do stóp fortecy, która się wznosi na prostopadłéj skale i za pomocą sznurów przyczepionych do gałęzi drzew dostają się na górę. Kiedy tak z jednéj strony oblegający pięli się w górę, z drugiéj wojska francuzkie wykonywały fałszywy atak, dla odwrócenia uwagi krajowców, którzy w istocie dali się oszukać. Spalono 4800 ładunków kiedy francuzi weszli do fortecy strzeżonéj przez 20 ludzi, z których 10 się poddało a 10 uciekło. Ci 40 żołnierzy należą do czterech kompanii, z których każda dała 10. Krajowcy uwiadomili królowę Pomaré o tym wypadku, która oświadczyła, że jéj nie pozostaje nic innego jak poddać się. Jak tylko dowiedziano się o tém jéj postanowieniu, dano rozkaz parostatkowi *Gassendi* aby udał się po nią. Pomare bez wahania udaje się na pokład, oświadcza, że tam noc przepędzi, by wypłynąć jutro. O północy woła do siebie dowódzcę i mówi: „Fournier, chcę, byśmy jutro płynęli razem parą i żaglami, każ założyć żagle.“ Natychmiast dano rozkazy założenia żagli. W dzień Jéj Kr. Mość spostrzega kompas na pomoście: „Fournier, woła, dasz ten kompas ludziom, których wysyłam do jednéj z moich wysp.“ I kompas dano natychmiast, tak się lękano, by królowa nie zachciała powrócić. Za przybyciem do O'Taheiti, Pomare wysiadła w mieszkaniu gubernatora, gdzie jéj oddano honory przynależne jéj stopniowi. Pani Bruat kazała przygotować dwie suknie jedwabne, jedną dla królowéj Pomare, drugą dla matki. Gdy je ofiarowała królowéj, oświadczając jakie tych sukien przeznaczenie. Jéj Kr. Mość odpowiedziała: „Biorę obie dla siebie, nie daj ich mojéj matce, jest za stara i zbyt brzydka.“ Daléj Pomare przyjmowała z godnością, a ma jéj wiele i dała tego dowody w téj okoliczności a szczególniéj przy wjeździe do Papeiti, który był wjazdem tryumfalnym. Rozmaite korporacye były przypuszczonemi i wychodziły zdziwione godnością téj królowéj dzikich. Kiedy korporacya kupców wchodziła, mówca tejże dziękował jéj za powrót pomiędzy poddanych, oświadczając, że handel zyska dla wszystkich obfitość i pokój.— „Powiedz im, rzekła Pomare do swego sekretarza, że jestem zadowoloną z tego co mówią.“ Kupcy skłonili się nisko i wyszli. *(D. n.)*

— *Londyn* 22 *Września*. —

Po zwołaniu parlamentu ma nastąpić znaczne powiększenie siły zbrojnéj zwłaszcza morskiéj, któréj potrzeba obecnie mocno się czuć daje.

Times donosi że od 2 stycznia r. b. wartość wszystkich akcyj kolei żelaznych na 50 głównych liniach w Anglii pokończonych wynosi 73,080,000 funt. st. które teraz spadły o 15,202,000 fst. Przewieziono zaś na nich od powyższéj daty 23,119,412 osób.

— *Dnia* 12 *Września.* —

Prace nad ufortyfikowaniem brzegów, równie jak roboty fortyfikacyjne na wyspach kanału, rząd angielski bez przerwy prowadzi. Na wyspie Jerey wszystkie wysokości pomiędzy zatoką Stéj Katarzyny a zamkiem Montorgueil zostaną ufortyfikowanemi.

Niedawno przeszły z anglikańskiego wyznania na katolicyzm duchowny Dr. Wiseman wczoraj miał konferencyę z lordem John Russel. Duchowny ten przybywający z Rzymu został mianowany apostolskim wikaryuszem w Londynie, dopóki mianowanym nie zostanie następca na miejsce zmarłego Dra Griffiths. Według *Salisbury Herald*, Dr. Wiseman w czasie swego krótkiego pobytu w Rzymie miał otrzymać polecenie uorganizowania na nowo kościoła katolickiego w Anglii i Irlandyi. Na miejsce dotychczasowych wikaryuszów apostolskich, którzy dotąd administrowali dyecezyami, mają być mianowanemi biskupi. Inny dziennik mówi: Pan Wiseman otrzymał rozkaz uorganizowania hierarchii katolickiéj w sposób jakim taż uorganizowaną była przed wprowadzeniem reformacyi. Dotąd katolicki kościół był u nas urządzonym jakby *in partibus infidelium*; ten stan rzeczy ustanie. Będziemy mieli dwóch arcybiskupów, Cantorbery i Yorku i ośmiu biskupów, którzy otrzymują nie od miejsc zajmowanych dziś przez biskupów angielskich ale od miejsca, które dotąd jeszcze nie były stolicami dyecezyi, jak Liverpool, Birmingham, Derby, Nottingham. Sam pan Wiseman obejmie administracyę okręgu londyńskiego z tytułem biskupa Westminster po Drze Griffith.

Okręg *Mamlouck*, który w dniu 9 sierpnia wypłynął z New-Yorku do Liverpool rozbił się; straciło życie 35 podróżnych i 7 majtków, reszta została uratowaną po długich cierpieniach. Okręt ten wiózł ładunek złożony z mąki i zboża wartości 85,000 dolarów. Na pokładzie nowego parostatku *Guadalquivir*, który w dniu 29 sierpnia z Liverpool wypłynął do New-Yorku, wybuchnął ogień, zapewne podłożony, który ugaszono dopiero po rozburzeniu kajut. Aresztowano pewnego negra, podejrzanego o podłożenie ognia.

Dzienniki opowiadają następne szczegóły o zatonięciu okrętu *Iduno*, o którém wczoraj donieśliśmy. Amerykański okręt *Szanunga* pod kapitanem Patten, który przybył w dniu 16 sierpnia z Liverpool do Bostonu uderzył o godzinie 1éj rano w dniu 9 sierpnia pod 44° 25' szerokości północnéj a 58° 30' długości zachodniéj szwedzką barkę *Iduna* wiozącą podróżnych i tak mocno ją uszkodził przezto, że okręt *Iduna* w pół godziny zatonął. Z wszystkich osób znajdujących się na *Iduna*, a których było razem 204 pomimo tego, że natychmiast puszczono na morze czółno okrętu *Szanunga*, że jedném czółnem okrętu *Iduna* przewożono podróżnych, jednak zdołano tylko ocalić 38; zaś 172 osób a pomiędzy temi kapitan okrętu *Iduna*, Ernest Alexander Moberg, znalazło śmierć w bałwanach. Ocaleni stracili wszystko, przeniesiono ich na pokład okrętu *Szanunga*, opatrzono jak można było i przewieziono do Bostonu, gdzie natychmiast za pomocą składki zebrano dla nich 1,500 dolarów.

Times obejmuje w raportach z Oporto, że tam spokojność panowała, jednak żołnierze trzeciego pułku artyleryi w biurach *Nacionala* dopuścili się nadużyć, czego skutkiem było wstrzymanie wydawania tego dziennika i odprowadzenie wydawcy i redaktora odpowiedzialnego do zwykłego więzienia. Program gabinetu lizbońskiego dobrze był przyjętym, ale nadużycia wojskowych dotknęły lud, który mniema, że w ten sposób chcą zastraszyć wyborców, w czasie zbliżających się wyborów municypalności i kortezów. *Times* wcale nie jest zadowolonym dzisiejszym stanem Portugalii, dowodzi, że dotąd interwencya tylko najgorsze skutki wydała i oświadcza, że w razie nowego wybuchu, zapewne Anglii nie zechce się drugi raz interweniować. Ostatnia poczta z Lizbony nie donosi o żadnéj zmianie. Costa-Cabral silnie pracował nad zwaleniem gabinetu. Hrabia Bomfin i jego synowie chcieli z Angola uciec, ale ich schwytał jakiś okręt wojenny angielski i odwiózł do Loanda. Flota jenerała Napier w dniu 17 miała odpłynąć.

— *Portugalia.* —

Piszą z Lizbony do *Faro*, że mąż królowéj dony Maryi wydał rozkaz dzienny do wojska jako wódz naczelny, by strzeżono karności, która poszła w zapomnienie z powodu ostatnich nadużyć.

— *Rzym* 14 *Września.* —

Jego Świątobliwość odbył wczoraj przegląd jednego oddziału gwardyi narodowéj z wielkiem zadowoleniem i kazał jej dać śniadanie, przyczém oświadczył żeby lud był spokojny co do dalszych reform nad których rozwijaniem rząd czuwać będzie z równą troskliwością; tudzież iż jest nadzieja, że xiążęta włoscy połączą się ścisłym węzłem do osiągnienia tego celu.

Przybył tu dziś hr. Auersperg ces. austr. komenderujący jenerał w Ferrarze. Cel jego przybycia dotąd niewiadomy.

— *Livorno* 17 *Września.* —

Xiążę Modeny obsadził wojskiem granice swoje od strony Toskanii i utrudnia wszelkie stosunki między obu krajami. Xiążę Luki ustanowił rejencyę w swojém państwie i wyjechał za granicę. Rząd rejencyjny zajmuje się planami do uskutecznienia zamierzonych reform na drodze postępu i stósownie do potrzeb czasu

— *Ateny* 6 *Września.* —

Z Lepand zbiegł major Pharmakis z kilkudziesięciu falangistami. Rząd przygotowanym był na to poruszenie, które niezawodnie w połączeniu jest z niefortunnem powstaniem

Griziotisa, ale przez to niechętni tylko na własną szkodę swych stronników odkryją. W Patras winni jesteśmy spokojność 4 tysiącom mieszkańców wysp Jońskich tam zajętych przy robotach, którzy przez nienawiść do anglików, wszystkim działaniom ich stronników opór stawiają.

Admirał francuzki Turpin został w tych dniach zluzowanym. Turecki ajent, Osman Effendi, gotuje się do wyjazdu a Porta zaczyna zrywać swe stosunki z Grecyą.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 29 do dnia 30 Września.

Kieszkowski Paweł, Tomkowicz Apolinar ob., Jastrzębski Karol ob., Schöffer Leopold, Schwarz Edward; z Galicyi; -- Morzkowski Józef, Kotkowska Emila ob., Bukowski Maciéj, z Polski; -- Borowski Teodor baron, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Jastrzębski Karol, Rogoziński Władysław ob., do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 4146.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na skutek prośby P. Elżbiety Jarmakowskiéj o ogłoszenie postępowania spadkowego, stósownie do Artykułu 12 ustawy Hypoteczněj z roku 1844go co do realności Nro 220 w gminie VIII. Miasta Krakowa położonéj, w skutek podziału spadku po ś. p. Kajetanie Skopowskim pozostałego, przez Konstantego Dowber, na własność otrzymanéj, przez tegoż na satysfakcyą summy 3000 złotych polskich Maciejowi Jarmakowskiemu ustąpionej i ostatecznie stósownie do testamentu Macieja Jarmakowskiego z dnia 17 stycznia 1845 roku na rzecz żony Elżbiety Jarmakowskiéj i dzieci jego Józefa i Jana Jarmakowskich, przechodzący, — Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora, wzywa mogących mieć prawo do pomienionego spadku, aby takowe w terminie 3ch miesięcznym przedstawili, w razie bowiem przeciwnym po upływie tego czasu spadek rzeczony, Elżbiecie, Józefowi i Janowi Jarmakowskim przyznanym zostonie.

Kraków dnia 18 Sierpnia 1847 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Pareński.*
(3r.) Z. Sekr. P. *Burzyński.*

Nro 3172.

CESARSKO KRÓLEWSKI
PROKURATOR PRZY TRYBUNALE
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zawiadamia strony interessowane, że Wincenty Przesławski Zastępca Woźnego C. Król. Sądu Pokoju Okręgu Igo M. Krakowa na dniu dzisiejszym w urzędowaniu zawieszonym został.

Kraków dnia 1 Września 1847 r.

A. *Cukrowicz.*
(2r.) J. *Więckowski.*

W dniu piatym Października 1847 r. o godzinie 11 przed południem na targu właściwym w Kleparzu przy Krakowie sprzedane będą przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi Sądowéj zajęte konie i wozy. O czem chęć licytowania mających zawiadomiam.

Kraków d. 30 Września 1847 r.

Ignacy *Piekarski.* C. K. K. S.

CENY ZBOŻA
Na targowicy publicznéj w Kleparzu w 3ch gatunkach praktykowane.

Dnia 27 i 28 Września 1847 roku	1. Gatunek od z.	1. Gatunek od g.	1. Gatunek do z.	1. Gatunek do g.	2. Gatunek od z.	2. Gatunek od g.	2. Gatunek do z.	2. Gatunek do g.	3. Gatunek od z.	3. Gatunek od g.	3. Gatunek do z.	3. Gatunek do g.
Krz. Pszenicy.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, , nowéj...	—	—	40	20	—	—	37	—	—	—	35	-
,, Żyta star.	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	- -	—
,, ,, nowe.	—	—	30	—		—	27	—	—	—	26	—
,, Jęczmi. st.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, ,, nowe.	-	—	24	—	—	—	22	—	—	—	19	—
,, Owsa star.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, ,, nowe.	—	—	12	—	—	—	11	—	—	—	10	—
,, Grochu..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Rzepak letni	—	—	—	—	—	- -	—	—	—	—	-	—
,, ,, zimowy	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Ziemn. no.	-	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Koniczyny	—	—	108	—	—	--	100	—	—	—	—	—

Centnar siana od zł. 3 gr. -- do zł. 2 gr. 18. Centnar słomy od zł. 3 gr. — do zł. 2 gr. 15
Spirytusu garniec z opłatą zł. 10 gr. —
Okowity ,, ,, od zł.— gr.—do zł. 8 gr. —
Drożdży wanienka od złp. 16 do złp. 18
Jaj kurzych kopa złp. 3 gr. —

Sporządzono w C. K. Biórze Kommissaryatu Targowego.

Kraków dnia 28 Września 1847r.

C. K. Kommissarz Targowy.
W. Dobrzański.

Doniesienie prywatne.

Dom do sprzedania z wolnéj ręki pod Nro. 291 w Gminie 8 na Ulicy Polnéj przy Stradomiu.